

Suvi tuleb külm ja vihmane! Vähemalt Šveitsis

Nädalset ajal ennustavad ilma masinad. Arvatavasti on see igas riigis nii. Väga eriskummaliselt ja atraktiivselt käib aga pikaajaline ilmaennustamine Šveitsi suurimas linnas Zürichis.

Aprilli kolmandal nädalavahetusel, täpsemalt pühapäeval ja esmaspäeval kogunevad kümned tuhanded inimesed, nii kohalikud kui ka just selleks ajaks linna tulnud turistid vaatama keskaegset spektaklit nimega *Sechseläuten*.

Mida varem, seda parem

Pühapäeva pärastlõunal marsivad tuhanded kirevalt riietatud lapsed rongkäigus läbi linna. Tõeline pidu algab aga esmaspäeval kell kuus õhtul, millest tuleneb ka festivali nimi ("Kell kuus lõevad kellad"). Neli tundi kestab linna 26 tsunfti liikmete protsessioon peavaksalist kuni Zürichi järve ääres asuva *Sechseläutenplatz*ini.

Tollel väljakul otse kuulsa teatri-maja ees kõrgub sel päeval tohutu puuriit, mille otsas valendab mitme-meetrine talve sümboliseeriv lumemees naljaka nimega Böögg (fotol). Mida see nimi peaks tähendama, selles osas läksid seletused lahku. Kõige äärmuslikum oli "noh see, mis külma ilmaga ninast tuleb".

Lumemehe pea on täis topitud kõik-sugu lõhkeaineid, mis tuleriida põle-

AIN KALLIS

Puuvillamemm enne põletamist.

misel plahvatavad. Mida varem kärakas käib, seda ilusam tulevat suvi.

Tulikuumal 2003. a käis pauk juba 5,7 minutiga (keskmine aeg olevat 14 minutit). Jahedate 1970. ja 1988. aasta suve prognoos läks ka täppi (kärakad kajasid 40 minuti pärast). Kõige ilusam suvi ähvardas tulla 1971. a (5 minutit!), kuid tegelikult vedas kohalik ilmataat šveitslasi ninapidi – suvi juhtus olema lihtsalt jube!

Tänavu peeti *Sechseläuteni* päeva 14. aprillil. Bööggi pea potsatas põledes maha 26 minuti ja 1 sekundi järel. Rahvamass olevat kõvasti vandunud: nii nirakat suve ei taha ju keegi. Päeval oli vihm tuleriida läbi leotanud, ei aidanud isegi lisaliitrid süütevedelikku.

Teist aastat on lumemehi oma saatust ootamas terve rühm ja seda ühe

panga keldris. Nimelt röövisid vasakäärmuslased 2006. a just peoetsel ööl Bööggi garaazist, kus teda hoiti, jättes asemele šokolaadist lihavõttejänku, sirbi ja vasara. Suure hädaga jõuti õigeks ajaks valmistada puuvillast uus lumemees.

Eks juhtumi põhjuseks ole protest: on ju rikkaste tsunftide paraad suureks kontrastiks 1. mai demonstratsioonile, kus domineerivad srilankalased, kurdid ja teised riiki tööd otsima tulnud. Lisaks ka kohalikud proletaarlased punalippude all.

Rikkus ei anna häbeneda

Sechseläuteni üritus näitab aga ilmekalt Šveitsi riigi rikkust. Tuhanded keskaegsed mundrid, kümned or-

kestrid, ratsaväelased ning sõjamehed paukuvate kahuritega jätvavad tõesti mõjuva mulje. Aprillis 1999 ei häirinud kedagi ärasaadetava talve viimased tembud – puhus vingetuul, aeg-ajalt sadas lõrtsi, rahet, külma vihma. Vaid vähestel neidudel olid kaasaegsed keebid üll.

Rätsepmeistrite tsunfti mehed püüdsid pealtvaatajaid napsata hiigelkääridega, pritsimehed pildusid vett, kalurid loopisid rõdudele poolelusaid kalu. Tunduvalt meeldivam oli pagarite, veinimeistrite-munkade ja lihunike möödumine: vaatajaille jagati kukleid, veini, vorstikesi, kohvi, pilluti komme. Vastutasuks saadi lillekimpe ja põsemususi.

Kella kuueks on ooperimaja esine plats puupüsti inimesi täis, täpselt täistunnil süüdatakse lõke ja rahvast haarab elevus kui ketserite põletamise ajal. Tuleriida ümber kappavad ratsanikud lippudega. Kooris loetakse minuteid. Kui juba kakskümmend minutit täis saab, haarab massi rahu-tus eelseisva suve ilma pärast.

Kärgatused on tavaliselt nii vägevad, et tekib kartus ümbritsevate majade akende pärast. Kui Böögg lõpetab talve õigeaegselt, on kõik rahul. Tsunftide liikmed vajuvad restoranidesse pidu panema, kesköö paiku marsitakse orkestrite saatel teistele külla.

Ja suvi võib rahuks tulla.